

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ НАУКОВІ ЗАПИСКИ UNIVERSITY SCIENTIFIC NOTES

Виходить чотири рази на рік

№ 1 (37) 2011

Заснований у 2002 році

Передплатний індекс — 98692

ISSN 2078-9165

Засновники:

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

*Включено до переліку наукових фахових видань
України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних досліджень на
здобуття наукового ступеня доктора й
кандидата юридичних, економічних наук та наук
з державного управління (постанови президії ВАК
України від 15.01.2003 р. № 1-05/1,
від 10.12.2003 р. № 1-05/10, від 08.06.2005 р.
№ 2-05/5, від 26.05.2010 р. № 1-05/4,
від 01.07.2010 р. № 1-05/5)*

*Рекомендовано до друку вченою радою
Хмельницького університету
управління та права
(протокол № 8 від 28 лютого 2011 року)*

Свідчення про державну реєстрацію
Серія КВ № 16109-4581 ПР від 16.12.2009

Тираж 300 пр. Зам. 123

Адреса редакції:
вул. Театральна, 8, м. Хмельницький, 29013
Тел. +380 (382) 718096; +380 (96) 3546093
Fax +380 (382) 718080
Ел. адреса: unz@univer.km.ua
Веб-сторінка: www.univer.km.ua

Видруковано у Хмельницькому
університеті управління та права
вул. Театральна, 8, м. Хмельницький, 29013
Тел. (382) 717591
Свідчення суб'єкта видавничої справи
ДК № 2105 від 21.02.2005 р.

Авторські права застережені.
© Університетські наукові записки, 2011

*Передрук опублікованих матеріалів здійснюється
з обов'язковим посиланням на джерело. Редакційна
колегія не завжди поділяє думку авторів часопису.*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Кондратьєв Р. І., д-р юрид. наук, проф.
(голова редакційної колегії);
Стефанчук Р. О., д-р юрид. наук, проф.
(заступник голови з правових наук);
Олуйко В. М., д-р наук з держ. упр., проф.
(заступник голови з управлінських наук);
Синчиак В. П., д-р екон. наук, проф.
(заступник голови з економічних наук);
Білоусов Ю. В., канд. юрид. наук, доц.
(відповідальний секретар);
Андрейцев В. І., д-р юрид. наук, проф.;
Гришук В. К., д-р юрид. наук, проф.;
Копиленко О. Л., д-р юрид. наук, проф.;
Нижник Н. Р., д-р юрид. наук, проф.;
Харитонов Є. О., д-р юрид. наук, проф.;
Шевченко Я. М., д-р юрид. наук, проф.;
Андрушко А. В., канд. юрид. наук, доц.;
Волкотруб С. Г., канд. юрид. наук, доц.;
Гринько С. Д., канд. юрид. наук, доц.;
Когут О. В., канд. юрид. наук, доц.;
Костяшин І. О., канд. юрид. наук, доц.;
Литвиненко І. Л., канд. юрид. наук, доц.;
Лозинська С. В., канд. юрид. наук, доц.;
Музика-Стефанчук О. А., канд. юрид. наук, доц.;
Омельчук О. М., канд. юрид. наук, доц.;
Чудик-Білоусова Н. І., канд. юрид. наук, доц.;
Ярін В. М., канд. юрид. наук, доц.;
Лазор О. Я., д-р наук з держ. упр., проф.;
Майборода С. В., д-р наук з держ. упр., проф.;
Осауленко О. Г., д-р наук з держ. упр., проф.;
Рижих В. М., д-р наук з держ. упр., проф.;
Ситник Г. П., д-р наук з держ. упр., проф.;
Шамрай В. О., д-р наук з держ. упр., проф.;
Гаман Т. В., канд. наук з держ. упр.;
Ковтун І. В., канд. наук з держ. упр.;
Савицький В. Т., канд. наук з держ. упр., доц.;
Гаман М. В., д-р екон. наук, проф.;
Кулинич О. І., д-р екон. наук, проф.;
Оболенський О. Ю., д-р екон. наук, проф.;
Пила В. І., д-р екон. наук, проф.;
Стеценко Д. М., д-р екон. наук, проф.;
Черняк В. К., д-р екон. наук, проф.;
Чмир О. С., д-р екон. наук, проф.;
Корюгін А. В., канд. екон. наук, доц.;
Підгородецька С. М., канд. екон. наук, доц.;
Щепанський Е. В., канд. екон. наук, доц.;
Витовський Л. А., д-р філос. наук, проф.;
Тополь Ю. О., канд. іст. наук, доц.;
Ярош Д. В., канд. іст. наук, доц.

Хмельницький • 2011

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ	6
МІЧУРІН Є. О. (Харків) Обмеження майнових прав фізичних осіб та договірна свобода	6
КІСЕЛИЧНИК В. П. (Львів) Становлення міського права Львова у середні віки	12
БИКОВ О. М. (Київ) Здійснення захисту та запобігання порушень права на свободу віросповідання в Україні: проблеми та перспективи	19
ЯРОШ Д. В. (Хмельницький) Правові засади формування та діяльності Генерального Секретаріату — першого уряду відродженої України	24
САЙФУЛІНА Ю. В. (Чернівці) Методологічні засади дослідження еволюції радянського державного апарату у Північній Буковині	32
ГУРІНА О. О. (Київ) Удосконалення надання освітніх послуг громадянам України, які проживають у сільській місцевості	36
КЛИМЕНКО Л. С. (Київ) Законодавче регулювання мовної політики країн світу (порівняльно-правовий аналіз)	40
КУЛЬГАВЕЦЬ Х. Ю. (Львів) Діяльність радянських органів внутрішніх справ проти українського збройного підпілля у 1944-1950 рр.: історіографія наукової проблеми	47
СЛОБОДЯН О. М. (Хмельницький) Етико-правові проблеми застосування біотехнологій	56
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	64
НАЗАРЕНКО С. В. (Хмельницький) Деякі проблеми права законодавчої ініціативи в Україні	64
НЕДОВ І. М. (Київ) Поняття інституту місцевого омбудсмена	71
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	76
ТАРАНОВА Т. С. (Мінськ, Республіка Білорусь) Застосування угоди щодо обставин справи у доказуванні	76
ГРИНЬКО (РУСУ) С. Д. (Хмельницький) Рецепція інституту деліктних зобов'язань римського права в Шестикнижжі Арменопула	82
ІВАНОВ С. О. (Хмельницький) Реалізація інтересів держави у процесі участі військових частин у цивільних відносинах	92
КАЛАУР І. Р. (Івано-Франківськ) Види майнових корпоративних прав та правові механізми їх здійснення	100
ПУНДА О. О., МОТКОВ А. Д. (Хмельницький) Перспективи правового регулювання приватної охоронної діяльності	105
ТРАЧ О. М. (Хмельницький) Ознаки національних моделей апеляційного провадження	110
ШУТЕНКО О. В. (Харків) Універсальність позовної форми захисту права у різних видах судочинства	116
ТАШ'ЯН Р. І. (Харків) Правова характеристика речей, що транспортуються трубопроводами	123
АНДРЕЙЦЕВ В. В. (Київ) Підстави виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт	129
БОРИСОВА Ю. О. (Київ) Інтернет як особливий засіб електронної комерції	143
КОРЖАЛЬЧУК А. М. (Хмельницький) Юридична природа права на обов'язкову частку у спадщині	147
ЛІЧМАН Л. С. (Хмельницький) Поняття недійсності правочинів, які суперечать актам податкового законодавства	153
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	159
ВІННИК О. М. (Київ) Форми та моделі державно-приватного партнерства	159
ВІХРОВ О. П. (Чернігів) Організаційно-господарські зобов'язання з державної реєстрації суб'єкта господарювання	170
РАДЗИВІЛЮК В. В. (Київ) Проблеми видової диференціації кредиторів у процедурах запобігання банкрутству (неспроможності)	176
ШПОМЕР А. І. (Чернігів) Ліцензування господарської діяльності: питання галузевої ідентифікації	181
ІБРАГІМОВА Н. В. (Донецьк) Особливості утворення державної холдингової компанії	186
КОРОТКА Р. О. (Київ) До питання про розмежування комерційного посередництва та інших видів агентування	190
ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	195
РИМ О. М. (Львів) Еволюція юридичних обмежень конкуренції у трудових правовідносинах	195
БЕК У. П. (Львів) Конституційно-правове регулювання права на належні, безпечні та здорові умови праці	203
МАЛЮГА Л. Ю. (Київ) Органи державної влади у сфері соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	209
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	216
КРАСНОВА М. В. (Київ) Проблеми визначення поняття екологічної відповідальності за законодавством України	216
КОСТЯШКІН І. О. (Хмельницький) Набуття прав на землю за умови придбання будівлі чи споруди: проблеми правового регулювання	223
ТАРАНЕНКО Л. С. (Хмельницький) Нове в законодавстві щодо подальшого удосконалення сільськогосподарської дорадчої діяльності	228
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	234
ГВОЗДЕЦЬКИЙ В. Д. (Київ) Зміст та сутність корупції у сучасному світі	234
ФАТХУТДІНОВ В. Г. (Київ) Окремі питання класифікації спортивних заходів: правовий аспект	240
БРАТЕЛЬ С. Г. (Київ) Цивільний контроль за діяльністю міліції у 1945-1949 рр.	245
ЛУЧКОВСЬКА С. І. (Хмельницький) Окремі проблеми законодавчого закріплення принципів валютного контролю	250
МУЗИКА-СТЕФАНЧУК О. А. (Хмельницький) Сучасні міжбюджетні відносини та федералізм	255

А. І. Шпомер
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного і господарського права
Чернігівського державного інституту
економіки і управління

УДК 346.1

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПИТАННЯ ГАЛУЗЕВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

Проведено аналіз галузевої ідентифікації інституту ліцензування господарської діяльності. Здійснено спробу обґрунтування належності інституту ліцензування господарської діяльності до системи господарського права України.

Ключові слова: ліцензування, інститут ліцензування, галузева належність інституту ліцензування, правові відносини у сфері ліцензування, ліцензійні правовідносини.

Для регулювання господарських відносин застосовуються такі правові засоби, які спроможні забезпечити реалізацію прав суб'єктів господарювання при дотриманні інтересів суспільства та держави. Застосування таких засобів державного регулювання господарської діяльності, які дозволяють забезпечити баланс публічних та приватних інтересів, набуває все більшої актуальності. На сьогоднішній день ліцензування відносять до найбільш дієвих засобів державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, хоча останнім часом лунає багато нарікань та звинувачень щодо недосконалої його правової регламентації.

Ліцензування являє собою складне соціальне явище, призначення якого, безперечно, забезпечення безпеки особи, суспільства та держави. Правове регулювання ліцензування господарської діяльності, яке здійснюється в Україні майже два десятиліття, має певні недоліки, які проявляються у відсутності загального понятійного апарату цього інституту, що представляє певні складності його практичного застосування.

Актуальним на сьогодні є питання визначення сутності інституту ліцензування та його галузевої належності. Окремі аспекти цього питання були предметом аналізу науковців, однак комплексному дослідженню його приділялося мало уваги.

Питання правової ідентифікації інституту ліцензування досліджувалося багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Окремі аспекти цього питання були предметом аналізу науковців — представників різних правових наук. Значний теоретичний внесок у розроблення проблеми дослідження внесли такі вчені, як: А. Багандов, Е. Бекірова, С. Вітвицький, І. Гутов, В. Кудашкін, А. Ластовецький, Ю. Мильшин, Д. Новохатський, О. Олейник, Д. Осинцев, П. Пальчук, І. Пастух, І. Радик, С. Тарасов, А. Шеваріхін, Л. Шестак, І. Хабібулін та інші.

Метою цієї статті є аналіз та встановлення галузевої належності інституту ліцензування господарської діяльності в правовій системі України.

Аналіз норм чинного законодавства дозволяє визначити ліцензування як сукупність суспільних відносин, які виникають у зв'язку з видачею ліцензій, їх дублікатів, внесення змін і (чи) доповнень до ліцензій, припиненням, відновленням, подовженням строку дії ліцензій, припиненням їх дії, із здійсненням контролю за додержанням суб'єктами господарювання ліцензійних вимог і умов. Таке бачення ліцензування господарської діяльності дає можливість зробити висновок, що ліцензування є самостійним інститутом права.

У теорії права правовий інститут визначається як основний елемент системи права, що являє собою сукупність правових норм, які регулюють однорідну групу

© Шпомер А. І., 2011

суспільних відносин. Норми, що існують в рамках правового інституту, являють собою не довільне правове утворення, а, навпаки — органічну єдність правових приписів, відокремлений блок правових норм окремої галузі права.

Необхідно зазначити, що розгляд ліцензування в контексті правового інституту викликає підвищений інтерес з боку багатьох науковців. Це питання є предметом дослідження вчених-юристів різних галузей права. Однак, серед науковців відсутнє єдине бачення галузевої належності інституту ліцензування, що викликає необхідність дослідження сутності та розгляду його окремих складових.

Аналіз суспільних відносин, що належать до інституту ліцензування дає можливість скласти певні уявлення про родову належність ліцензування, сутність цього поняття та його особливості, однак це не дозволяє виокремити сферу суспільних відносин, до площини якої належать відносини ліцензування окремих видів діяльності. Саме таке становище речей викликає складність вирішення питання галузевої належності інституту ліцензування.

Ліцензування є предметом дослідження як науки адміністративного, так і цивільного та господарського права. Питання галузевої належності правового інституту ліцензування є складним, варіанти його вирішення носять яскраво виражений полярний характер. Всі існуючі точки зору науковців, щодо правової ідентифікації інституту ліцензування, можна умовно класифікувати на декілька груп.

Одні науковці підкреслюють галузевий характер інституту ліцензування, вважають його за змістом інститутом, що об'єднує правові норми однієї галузі права. Однак існують різні думки щодо визначення галузі права, до якої саме належить правовий інститут ліцензування.

Науковці, які наполягають на цивільно-правовій природі інституту ліцензування, вважають, що визначення видів діяльності, на здійснення яких потрібна ліцензія, належить до характеристики правосуб'єктності господарюючих суб'єктів і тому ліцензування є інститутом цивільного права [1, с. 92]. Важко погодитись і з точкою зору Д. В. Осинцева, що нормативно-правова основа ліцензування закріплена в нормах цивільного права [2, с. 13–14]. Тут необхідно заперечити, що закріплення в цивільному законодавстві (ст. 91 ЦК України) положення про те, що юридична особа може здійснювати окремі види діяльності після одержання ліцензії, практично не створює ні загальних заборон, ні загальних дозволів. Якщо б норми цивільного законодавства дійсно вміщували конкретні правила ліцензування, то належало, хоча б, зазначити межі компетенції органів держави, що видають ліцензії, права та обов'язки інших учасників процесу ліцензування.

О. М. Олейник заперечує можливість конструювання інституту ліцензування в масштабах цивільного права, посилаючись на теоретичні та практичні позиції, оскільки предмет та метод регулювання виходять за межі цивільного права та не поширюються на деякі суспільні відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням ліцензування [3, с. 16]. Крім того, необхідно зазначити, що правове регулювання цивільних відносин здійснюється за допомогою диспозитивного методу, який передбачає рівність учасників цих відносин і направлений, перш за все, на забезпечення майнових свобод громадян. Відносини ліцензування належать до організаційно-господарських, які засновані на принципі підпорядкування та управлінських зв'язках, а не на рівності сторін. Тому, вважається, що цивільне право не в змозі з позиції приватних інтересів врегулювати відносини між суб'єктами господарювання і державними органами, які виникають при здійсненні ліцензування.

Багато науковців наполягають на адміністративно-правовій природі інституту ліцензування. Адміністративно-правову належність ліцензування підкреслюють у своїх роботах А. Гуцин [4, с. 4], В. Кудашкін [5, с. 131], С. Тарасов [6, с. 15], І. Хабібুলін [7, с. 51], вказуючи на імперативність регулювання і управлінський характер ліцензійних відносин, що суттєво обмежує автономію волі суб'єктів господарювання. Аргументують таку свою точку зору тим, що основним методом регулювання ліцензійних відносин є імперативний метод, а обов'язковим суб'єктом

цих відносин — орган виконавчої влади.

Адміністративно-правовий інститут ліцензування, представники зазначеної точки зору визначають, як систему правових норм, що регулюють відносини в галузі надання, відкликання, анулювання ліцензій, контролю за суб'єктами господарювання, притягнення порушників до відповідальності. На перший погляд, організаційні відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням ліцензування мають ті самі риси, які властиві адміністративно-правовим відносинам. Проте організаційні відносини у сфері ліцензування, внаслідок нерозривного зв'язку з майновими відносинами, набувають нової якості, що дозволяє їх вирізнити з предмета адміністративно-правового регулювання. Адже, не можна належним чином регулювати організаційні відносини, які виникають у зв'язку з наданням, відкликанням, анулюванням ліцензій, контролем за додержанням ліцензійних умов на здійснення окремого виду господарської діяльності (організаційний аспект) без одночасного надання суб'єкту господарювання, якому надається ліцензія на здійснення певного виду діяльності, матеріальних прав (матеріальний аспект).

На думку І. В. Гутова, ліцензійні відносини представляють собою «комплексний інститут адміністративного права» [8, с. 10]. Так, дійсно, предметом адміністративного права є відносини, які опосередковують управлінську діяльність органів виконавчої влади, що направлена на господарюючі суб'єкти, які мають за мету здійснення ліцензованого виду діяльності, виходячи з публічних інтересів держави і особи. Регулювання адміністративних правовідносин здійснюється за допомогою імперативного методу, який суттєво обмежує автономію волі їх суб'єктів та передбачає певну модель їх поведінки, або заборонає будь-які юридично значущі дії.

Відносини, які утворюють інститут ліцензування, певною мірою не можна віднести до предмета правового регулювання адміністративного права, тому що регулювання відносин ліцензування тільки з огляду на публічні інтереси держави неможливе.

Друга група науковців вважають правовий інститут ліцензування комплексним, пояснюючи це тим, що норми інституту ліцензування належать до структури багатьох галузей права (конституційного, адміністративного, фінансового та ін.), що опосередковують різні за своєю видовою належністю суспільні відносини — державні, майнові, фінансові.

Д. В. Новохатський розглядає інститут ліцензування як сукупність правових норм, які регулюють дві групи відносин: по-перше, відносини в галузі створення і організації діяльності суб'єктів господарювання, по-друге, відносини що виникають між органами виконавчої влади і особою, що бажає одержати ліцензію. Тому, автор вважає інститут ліцензування органічною єдністю норм адміністративного і цивільного права [9, с. 15, 17]. Тотожної точки зору дотримується Ю. Н. Мильшин, який також відносить інститут ліцензування до числа комплексних інститутів, норми якого лежать у двох правових площинах: площині адміністративного і цивільного права [10, с. 5].

Однак вважаємо за необхідне заперечити, що правова природа норм цивільного права, що регулюють майнові відносинами, і норм адміністративного права — різні. Цивільне право регулює майнові відносини на засадах рівності сторін, що закладені в економічній суті цих відносин. Пов'язані з майновими норми адміністративного права ґрунтуються на підпорядкуванні одного учасника правовідносин іншому, яким завжди є державний орган виконавчої влади, що має певні владні повноваження. Тісно пов'язані між собою цивільне та адміністративне право протягом всього шляху розвитку були окремими галузями права, тому що регулюють різні за змістом суспільні соціально-економічні відносини, а на зміст врегульованих нормами права суспільних відносин тільки і може опиратись система права. Тому, практична належність інституту ліцензування до системи якоїсь із зазначених галузей права заперечується наведеними аргументами.

Представники третьої групи науковців дотримуються точки зору, згідно з якою ліцензування створює не інститут, а підгалузь адміністративного права. А. Б. Ваганов розглядає підгалузь ліцензійного права як сукупність норм, що регулюють суспільні

відносини, які виникають у зв'язку із застосуванням ліцензування як форми державного адміністративного впливу на економічний процес з метою приведення його у відповідність з інтересами суспільства та держави [11, с. 87]. Така точка зору також має право на існування, однак вважаємо, що зарано говорити про становлення підгалузі ліцензійного права в системі права, оскільки підгалузь повинна вміщувати в себе декілька інститутів, які на сьогоднішній день, як уявляється, відсутні в сфері ліцензування. Хоча це питання залишається на сьогоднішній день дискусійним.

Існує ще одна точка зору щодо місця інституту ліцензування в системі права. Так, Е. Бекірова стверджує, що сукупність правових норм, які регулюють ліцензування певних видів господарської діяльності, складають правовий інститут галузі господарського права. Це зумовлено тим, як зазначає автор, що таке ліцензування здійснюється при організації та здійсненні господарської діяльності, з метою отримання прибутку від ліцензованої діяльності, його суб'єктами є учасники відносин в сфері господарювання, воно поєднує відносини приватноправового та публічно-правового характеру.

Е. Бекіровою аргументовано, що правовий інститут ліцензування певних видів господарської діяльності є одночасно частиною комплексного правового утворення — ліцензійного права, бо норми ліцензування господарської діяльності є лише частиною норм щодо ліцензування в цілому, оскільки останнє охоплює також ліцензування у сфері природокористування, ліцензування у сфері інтелектуальної власності та інші види ліцензування, що істотно відрізняються від ліцензування певних видів господарської діяльності [12, с. 17].

На нашу думку, інститут ліцензування господарської діяльності за своєю природою є комплексним, тому що вміщує норми різних галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального, однак належить до системи господарського права. Господарська діяльність нерозривно поєднує в собі майновий та організаційні елементи, ліцензування господарської діяльності також вміщує майнові та організаційні складові, тому уявляється, що інститут ліцензування не може належати ні до цивільного, ні до адміністративного права. Вбачається, що саме до системи господарського права, предметом регулювання якого є суспільні відносини з приводу організації та здійснення господарської діяльності, або керівництва нею, може природно належати інститут ліцензування господарської діяльності.

Регулювання господарювання здійснюється як через ринковий механізм саморегуляції економіки, так і за допомогою засобів державного регулювання, до яких і належить ліцензування господарської діяльності. Необхідність такого регулювання зумовлено потребою забезпечення соціальної спрямованості ринкових відносин, захисту прав споживачів, добросовісної конкуренції у сфері господарювання.

Господарський Кодекс визначає господарські відносини як відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання. Як відомо, сферу господарських відносин становлять господарсько-виробничі, організаційно-господарські та внутрішньогосподарські відносини.

Правовідносини у сфері ліцензування належать саме до організаційно-господарських відносин тому, що вони виникають у процесі управління господарською діяльністю за участі суб'єктів господарювання та органів державної влади, в яких останній виступає як суб'єкт наділений господарською компетенцією, і безпосередньо здійснює організаційно-господарські повноваження щодо суб'єкта господарювання [13, с. 35].

Тільки норми господарського права через регулювання ліцензійних правовідносин забезпечують збереження певного балансу приватних інтересів та відповідних потреб суспільства в цілому. Здійснюється це за допомогою застосування норм приватного та публічного права, які одержали своє закріплення у господарському законодавстві, хоча у відносинах ліцензування дуже важко відокремити приватні, за своїм характером відносини, від публічних.

Список використаних джерел

1. Злотник, П. Проблемы правового регулирования лицензирования [Текст] / П. Злотник, Г. Злотник // Хозяйство и право. — 2000. — № 2. — С. 90–94.
2. Осинцев, Д. В. Разрешительная система в Российской Федерации [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 "Конституционное право; муниципальное право" / Д. В. Осинцев. — Екатеринбург, 1995. — 23 с.
3. Олейник, О. М. Правовые основы лицензирования хозяйственной деятельности [Текст] / О. М. Олейник // Закон. — 1994. — № 6. — С. 15–17.
4. Гуцун, А. В. Лицензирование как институт административного права [Текст] / А. В. Гуцун // Административное право и процесс. — 2006. — № 1. — С. 2–5.
5. Кудашкин, В. В. Правовые аспекты института лицензирования хозяйственной деятельности [Текст] / В. В. Кудашкин // Журнал российского права. — 1999. — № 1. — С. 129–135.
6. Тарасов, С. А. Лицензирование как метод государственной разрешительной политики в сфере предпринимательской деятельности [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 "Административное право; финансовое право; информационное право" / С. А. Тарасов. — М., 2001. — 21 с.
7. Хабибуллин, И. Н. Отношения в сфере лицензирования как объект преступных посягательств [Текст] / И. Н. Хабибуллин // Вестник ТИСБИ. — 2005. — № 2. — С. 51–53.
8. Гутсов, И. В. Лицензирование как институт административного права современной России [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 "Административное право; финансовое право; информационное право" / И. В. Гутсов. — СПб., 2004. — 26 с.
9. Новохатский, Д. В. Лицензирование медицинской деятельности (Организационно-правовой аспект) [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 "Административное право; финансовое право; информационное право" / Д. В. Новохатский. — Кисловодск, 2003. — 26 с.
10. Мильшин, Ю. Н. Лицензирование как административно-правовой институт [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 "Конституционное право; муниципальное право" / Ю. Н. Мильшин. — Саратов, 1999. — 20 с.
11. Багадгов, А. Б. Лицензионное право как подотрасль административного права Российской Федерации [Текст] / А. Б. Багадгов // Черные дыры в российском законодательстве. — 2005. — № 2. — С. 87–106.
12. Бекірова, Е. Е. Правове регулювання ліцензування певних видів господарської діяльності [Текст] : автореф. дисс. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 "Господарське право; господарсько-процесуальне право" / Е. Е. Бекірова. — Донецьк, 2006. — 17 с.
13. Віхров, О. П. Організаційно-господарські правовідносини [Текст] : [монограф.] / О. П. Віхров. — К. : Слово, 2008. — 512 с.

Рекомендовано до друку кафедрою цивільного і господарського права
Чернігівського державного інституту економіки і управління
(протокол № 6/2011 від 18 січня 2011 року)

Надійшла до редакції 25.01.2011

Шпомер А. І. Лицензирование хозяйственной деятельности: вопрос отраслевой идентификации

Осуществлен анализ отраслевой принадлежности института лицензирования хозяйственной деятельности. Сделана попытка обоснования принадлежности института лицензирования хозяйственной деятельности к системе хозяйственного права Украины.

Ключевые слова: лицензирование, институт лицензирования, отраслевая принадлежность института лицензирования, правовые отношения в сфере лицензирования, лицензионные правоотношения.

Shpomer, A. I. Licensing of Economic Activity: Identification of Sectoral Issues
The article analyzes the industry sector institute licensing business. The author attempts to study institute belonging to the business licensing system of commercial law in Ukraine.

Key words: licensing, Institute for the licensing, branch of the Institute for licensing, legal relationship in the licensing, licensing relationship.

